DE HAARLEMMER HOUT.

De heer Max Eisler is in zijn stuk over hollandsche Tuinkunst wel wat vluchtig over dit onderwerp heen gegaan en schijnt alleen het boekje van Sijpestein te kennen.

Evenals andere door hem genoemde auteurs vergeet hij te vermelden, dat reeds vroeger door nederlandsche schrijvers over de Geschiedenis der Nederlandsche Tuinkunst een en ander te boek is gesteld, o. a. in Eigen Haard 1889, Ned. Tuinbouwblad, Buiten, Vragen van den dag, en 't Huis Oud- en Nieuw, enz. enz,

Mogelijk achtte de heer Eisler deze pogingen van minder waarde, toch zijn zij te aanvaarden als eerste en althans vroegere pogingen om het publiek te wijzen op het feit, dat ook onze Nederlandsche Tuinkunst een Geschiedenis heeft.

Wat mij het meest trof, is zijn geheel negeeren van een boekje dat in 1896 over den Haarlemmer Hout verscheen *). Hij had daaruit kunnen zien, dat de afbeelding, die hij van den Haarlemmer Hout geeft op blz. 274, niet een juiste kaart is van den „Kleine Hout", maar een zeer slechte van den geheelen Hout.

In voornoemd boekje kan hij vinden een reproductie van een kaart, geteekend door J. van Deventer in 1550, voor rekening van den koning van Spanje.

Het origineel behoort tot een serie kaarten van hollandsche steden. De minuutteekeningen dezer serie berusten op het Prov. archief te Haarlem. De anderen zijn in het Koninklijk Album te Madrid.

Deze kaart geeft, behoudens enkele wijzigingen, ontstaan door de beplanting enz., tamelijk zuiver dezelfde vorm van den tegenwoordigen Hout,

Zij doet zien, dat de Spanjaardslaan toen nog niet bestond; deze is eerst in 1665 aangelegd onder den naam van Lindenlaan.

Omtrent de wijzigingen van den Kleinen Hout voor rekening van den heer Hope, vergat de heer Eisler den man te noemen, die in 1785 de plannen daarvoor ontwierp, nl. den tuinarchitect J. C. Michaël (Michaëlis), hoewel 't pas later tot uitvoering kwam.

De veranderingen in 1827 aangebracht, zijn ontworpen door J. D. Zocher Jr., zoon van den tuinarchitect J. D. Zocher, die in 1811 overleed. De zoon, J. D. Zocher Jr., stierf in 1871.

Wat den tegenwoordigen toestand betreft zij den heer Eisler medegedeeld, dat de reorganisatie van 1902 en volgende jaren niet beoogde een hervorming van het bosch in modernen geest maar een herziening der beplanting, die sedert 1827 zeer verwaarloosd was. Er is geen enkele boom geveld om een kunstprincipe door te voeren, zooals door Zocher Jr. in 1827 was gedaan; er zijn slechts die boomen geveld, die ziek waren of anderen in den groei belemmerden; om te zorgen dat het bosch niet zou uitsterven, zijn vervallen oude door jonge boomen vervangen, zooals trouwens door al de jaren, dat het bosch bestaat, is gedaan.

Als de schrijver wat nauwkeuriger de geschiedenis van den Haarlemmer Hout had nagegaan, kon hij gezien hebben, dat ook vroeger elk jaar een groote of een kleine houthak werd gehouden, o.a. in 1660. Door de slechte boomen bijtijds te vellen, voorkwam men hier catastrophen als die van 't Haagsche bosch in 1863, 1911 en 1912.

De geheele verhandeling van den heer M. Eisler, bevat geen enkel geschiedkundig feit, zelfs het geringste niet, dat niet in voormeld boekje is genoemd.

Alleen bevat zijn stuk photo's der officieele kaarten, terwijl het boekje slechts geteekende copiën van diezelfde kaarten doet zien.

LEONARD A. SPRINGER.

*) De Haarlemmer Hout van 1583—1896 door Leon A. Springer, Erven Loosjes Haarlem 1896, eerst verschenen in Eigen Haard. 8951